

“Ukraina vpevnenno rukhaietsia do yevropeiskikh myt-nykh standartiv: YeS vyznav prohres za vsima napriamkamy roboty” [Ukraine Is Confidently Moving Towards European Customs Standards: The EU Has Recognized Progress in All Areas of Work]. *Derzhavna mytna sluzhba Ukrainy*. 10.10.2024. <https://customs.gov.ua/news/zagalne-20/post/ukrayina-vpevnenno-rukhaietsia-do-ievropeiskikh-mitnikh-standartiv-ies-viznav-progres-za-vsima-napriamkami-roboti-1803>

“Vvizni ta vyvizni myta: shcho poobitsialy Ukraina ta YeS” [Import and Export Duties: What Ukraine and the EU Promised]. <https://ed-era.com/projects/eu-agreement/b4/p2>

Yevropeyskyi intehtatsiyni portal. <https://eu-ua.kmu.gov.ua/partnership/duty/>

“Zahalnyi ohliad vidnosyn Ukraina-YeS” [General Overview of Ukraine-EU Relations]. *Predstavnytstvo Ukrainy pry Yevropeiskomu Soiuzi*. <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/posolstvo/zagalnij-oglyad-vidnosin-ukrayina-yes>

“Zona vilnoi torhivli. Uriadovy ofis koordynatsii yevropeiskoi ta yevroatlantychnoi intehtatsii” [Free Trade Zone. Government Office for the Coordination of European and Euro-Atlantic Integration]. <https://eu-ua.kmu.gov.ua/trade/free-area/review/>

УДК 339.92
 JEL: F23; M14
 DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-12-42-48>

КОРПОРАТИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК РУШІЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В ЄС

©2024 ВАРЛАМОВА М. Л., САРКІСЯН Л. Г.

УДК 339.92
 JEL: F23; M14

Варламова М. Л., Саркісян Л. Г. Корпоративна соціальна відповідальність як рушій сталого розвитку в ЄС

Мета дослідження – проаналізувати роль корпоративної соціальної відповідальності у сприянні сталому розвитку в Європейському Союзі, враховуючи законодавчі ініціативи, поширення стандартів звітності та досвід впровадження компаніями ESG-практик. Розглянуто глобальні ініціативи, що стимулюють впровадження корпоративної соціальної відповідальності, та звітування про реалізацію принципів сталого розвитку. Зокрема, охарактеризовано Глобальний договір ООН, Ініціативу глобальної звітності, стандарт Глобальної організації зі стандартизації щодо соціальної відповідальності, принципи відповідального інвестування. Встановлено активне зростання звітування про корпоративну соціальну відповідальність серед найбільших компаній. З’ясовано, що Європа є одним із провідних регіонів у реалізації соціально відповідальної діяльності. Проаналізовано досвід Європейського Союзу із формування законодавчих ініціатив щодо впровадження звітності про корпоративну соціальну відповідальність. Аналіз світових тенденцій показує, що європейські компанії домінують у міжнародному рейтингу 100 кращих ESG-компаній, займаючи 35% усіх позицій. Здійснено аналіз провідних компаній за рівнем впровадження ESG-практик. Обґрунтовано, що корпоративна соціальна відповідальність у Європейському Союзі виступає ефективним інструментом для досягнення сталого розвитку, сприяючи створенню стійкої економіки та зміцненню соціальної згуртованості. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на аналіз впливу впровадження корпоративної соціальної відповідальності на фінансову результативність компаній у різних секторах економіки, дослідження мотивації малого та середнього бізнесу до дотримання стандартів ESG, а також вивчення ефективності державних програм підтримки нефінансової звітності.

Ключові слова: корпоративна соціальна відповідальність, сталий розвиток, ЄС, ESG, європейський бізнес.

Рис.: 4. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 11.

Варламова Марія Леонідівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин, Донецький національний університет імені Василя Стуса (вул. 600-річчя, 21, Вінниця, 21021, Україна)

E-mail: m.varlamova@donnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7111-1136>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57193522218>

Саркісян Лариса Геворгівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри світової економіки, Державний торговельно-економічний університет (вул. Кіото, 19, Київ, 02156, Україна)

E-mail: l.sarkisian@knu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3030-5000>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/AAY-1791-2020>

UDC 339.92
 JEL: F23; M14

Varlamova M. L., Sarkisian L. G. Corporate Social Responsibility as a Driver of Sustainable Development in the EU

The aim of the study: to analyze the role of corporate social responsibility (CSR) in promoting sustainable development in the European Union (EU), considering legislative initiatives, the dissemination of reporting standards, and the experience of companies implementing ESG practices. Global initiatives encouraging the adoption of CSR and reporting on sustainable development principles are examined. Specifically, the UN Global Compact, the Global Reporting Initiative, the ISO standard on social responsibility, and the Principles for Responsible Investment are characterized. The study identifies significant growth in CSR reporting among the largest companies and establishes that Europe is one of the leading regions in implementing socially responsible activities. The EU's experience in forming legislative initiatives for CSR reporting is analyzed. An analysis of global trends reveals that European companies dominate the international ranking of the top

100 ESG companies, accounting for 35% of all positions. The analysis of leading companies based on their level of ESG practice implementation substantiates that CSR in the EU serves as an effective tool for achieving sustainable development, fostering a resilient economy, and strengthening social cohesion. Future research may focus on analyzing the impact of CSR implementation on the financial performance of companies across various economic sectors, exploring the motivation of small and medium-sized enterprises to comply with ESG standards, and studying the effectiveness of government programs supporting non-financial reporting.

Keywords: corporate social responsibility, sustainable development, EU, ESG, European business.

Fig.: 4. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 11.

Varlamova Mariia L. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of International Economic Relations, Vasyl Stus Donetsk National University (21 600-richchia Str., Vinnytsia, 21021, Ukraine)

E-mail: m.varlamova@donnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7111-1136>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57193522218>

Sarkisian Larysa G. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of World Economy, State University of Trade and Economics (19 Kioto Str., Kyiv, 02156, Ukraine)

E-mail: l.sarkisian@knute.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3030-5000>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/AAV-1791-2020>

В умовах глобалізації, посилення кліматичних викликів, соціальної нерівності та нових викликів роль корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) суттєво зростає. Збільшення впливу компаній у світовій економіці має супроводжуватися їхнім інвестуванням у сталий розвиток, тому надзвичайно важливим є формування середовища, в якому бізнес був би максимально мотивований дотримуватися принципів КСВ. Розглядаючи глобальні та локальні ініціативи, варто звернути увагу на досвід Європейського Союзу, в якому впровадження принципів КСВ стимулюється через його популяризацію та використання законодавчих ініціатив, що регламентують впровадження звітування компаній про дотримання принципів сталого розвитку.

Окремі аспекти соціальної відповідальності бізнесу висвітлюються в дослідженнях багатьох авторів, зокрема таких, як: М. М. Салун, Л. Л. Константиновський, І. А. Ігнат'єва, Т. В. Гавриленко, А. Ю. Сербенівська, Т. В. Березянка, С. В. Малихіна, І. О. Галиця та ін. Разом із тим більш детального вивчення потребує проблема стимулювання КСВ у практиці Європейського Союзу.

Мета статті – дослідження ролі корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) у сприянні сталому розвитку в Європейському Союзі.

У дослідженні використано комплексний підхід, що поєднує кількісний та якісний аналіз. На першому етапі проведено аналіз міжнародних ініціатив щодо звітності у сфері корпоративної соціальної відповідальності (КСВ). Здійснено аналіз статистичних даних, наданих КРМГ та іншими дослідженнями, щодо рівня звітності компаній N100 та G250 у розрізі регіонів, із фокусом на ЄС. Порівняно динаміку впровадження ESG-практик у провідних європейських компаніях із глобальними

тенденціями. На другому етапі вивчено досвід стимулювання, законодавчі ініціативи щодо реалізації компаніями принципів соціальної відповідальності в Європейському Союзі. Методи, які були використані: аналіз, систематизація, узагальнення, графічні методи.

Питання корпоративної соціальної відповідальності почало порушуватись ще у середині ХХ століття, але значної популяризації серед бізнесу набуло на початку ХХІ століття, коли на міжнародному рівні почали розвиватись ініціативи щодо просування ідеї дотримання принципів КСВ. UNIDO під КСВ розуміє «концепцію управління, за допомогою якої компанії враховують соціальні та екологічні проблеми у своїх бізнес-операціях і взаємодії зі своїми зацікавленими сторонами» [1].

Європейська комісія визначає корпоративну соціальну відповідальність як «відповідальність підприємств за їхній вплив на суспільство» [2].

Таким чином, *корпоративна соціальна відповідальність* передбачає інтеграцію соціальних, екологічних, етичних аспектів діяльності компанії для забезпечення сталого розвитку, підвищення добробуту суспільства та зміцнення довіри з боку зацікавлених сторін.

Корпоративна соціальна відповідальність, за умови відсутності її регулювання на державному рівні, в діяльності підприємств знаходить свій прояв у різних напрямках і має індивідуальну інтерпретацію. Фокус соціально відповідальної діяльності деяких підприємств спрямований на зовнішніх стейкхолдерів, передусім клієнтів або бізнес-партнерів, інших – на внутрішніх (персонал компанії). Глобальні компанії здебільшого використовують комплексний підхід, усвідомлюючи важливість

формування позитивної репутації стосовно всіх груп зацікавлених сторін.

Реалізація принципів КСВ є важливою не тільки для компаній у контексті реалізації їхніх стратегій, але й для держав, адже сьогодні без залучення бізнесу іноді країна не в змозі вирішити певні проблеми. Саме тому у світі ще з минулого століття розробляються спільні ініціативи, спрямовані на популяризацію КСВ, перетворення її на тренд.

Корпоративна соціальна відповідальність сьогодні відповідає цілям сталого розвитку, визначеним ООН, а тому, розглядаючи просування КСВ на глобальному рівні, передусім слід згадати Глобальний договір ООН, до реалізації якого залучено 167 країн, представлених станом на 2024 р. 25 493 учасниками. Основною метою є підвищення обізнаності бізнесу щодо цілей сталого розвитку та залучення компаній до їх реалізації. Глобальний договір визначає чотири групи принципів для компаній, що стосуються прав людини, праці, екологічних та антикорупційних принципів [3].

Таким чином, Глобальний договір надає компаніям можливість долучитися до реалізації глобальної політики щодо принципів сталого розвитку, підвищуючи їхню соціальну значущість у сучасній економіці. Долучення до ініціативи свідчить про прихильність до відповідального ведення бізнесу, що стає ключовим фактором успішної діяльності на міжнародних ринках.

Ще однією спільною ініціативою є Ініціатива глобальної звітності (*Global Reporting Initiative*), що була створена у 1997 р. у відповідь на екологічну кризу, спричинену розливом нафти Exxon Valdez. Організація була заснована некомерційними установами CERES і Tellus Institute за підтримки Програми ООН з навколишнього середовища. Ключовою ідеєю було формування універсального

підходу до звітування компаній щодо відповідальної екологічної поведінки, а потім було також приділено увагу соціальним, економічним та управлінським аспектам [4].

Перший документ GRI (G1) був опублікований у 2000 р. як глобальна структура для звітності про сталий розвиток. У 2002 р. GRI стала незалежною некомерційною організацією. Подальші оновлення рекомендацій привели до випуску G2 (2002), G3 (2006) і G4 (2013), що забезпечили ширше охоплення та вдосконалення звітності. У 2016 р. організація перейшла від рекомендацій до впровадження глобальних стандартів звітності про сталий розвиток – Стандартів GRI, які регулярно оновлюються [4].

Про поширеність ініціатив зі звітування свідчать дослідження KPMG – станом на 2022 р. частка компаній N100, що долучились до звітування, становила 79%, G250 – 96% (рис. 1) [5].

Для країн Європи частка компаній серед N100 динамічно зростала з 2011 по 2022 рр. (рис. 2), перевищуючи загальносвітові тенденції на 3%.

За субрегіонами лідером в Європі є Західна Європа, де станом на 2022 р. звітували 85% компаній, що належать до N100. Це досить високий показник, але, порівнюючи з Північною Америкою, слід відмітити відставання, адже частка таких компаній у цьому регіоні складала 97%. Розглядаючи показник звітування за країнами, варто відзначити, що для аналізованої групи компаній в Німеччині цей показник складав 100%, Швеції – 98%.

Принципи КСВ також підтримуються Глобальною організацією зі стандартизації. Зокрема, стандарт «ISO 26000. Керівництво із соціальної відповідальності» допомагає компаніям усвідомити, як вони можуть впроваджувати ефективні практики КСВ, сприяючи сталому розвитку [6].

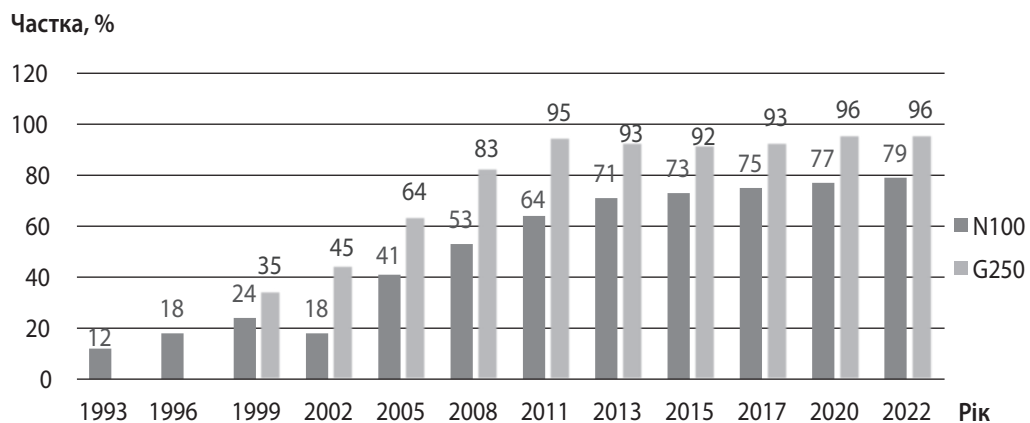
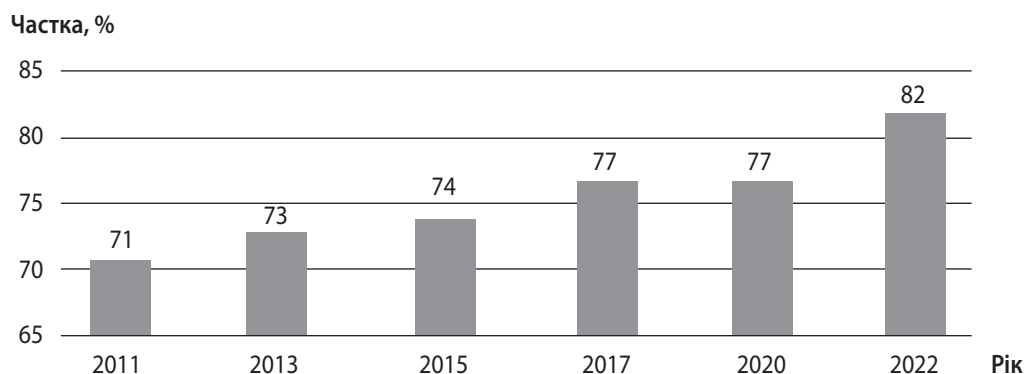

Рис. 1. Частка компаній, що звітують про КСВ у 1993–2022 рр., %

Джерело: KPMG Survey of Sustainability Reporting 2022 [5].

Рис. 2. Частка європейських компаній серед N100 компаній, що звітують про КСВ у 2011–2022 рр., %

Джерело: KPMG Survey of Sustainability Reporting 2022 [5].

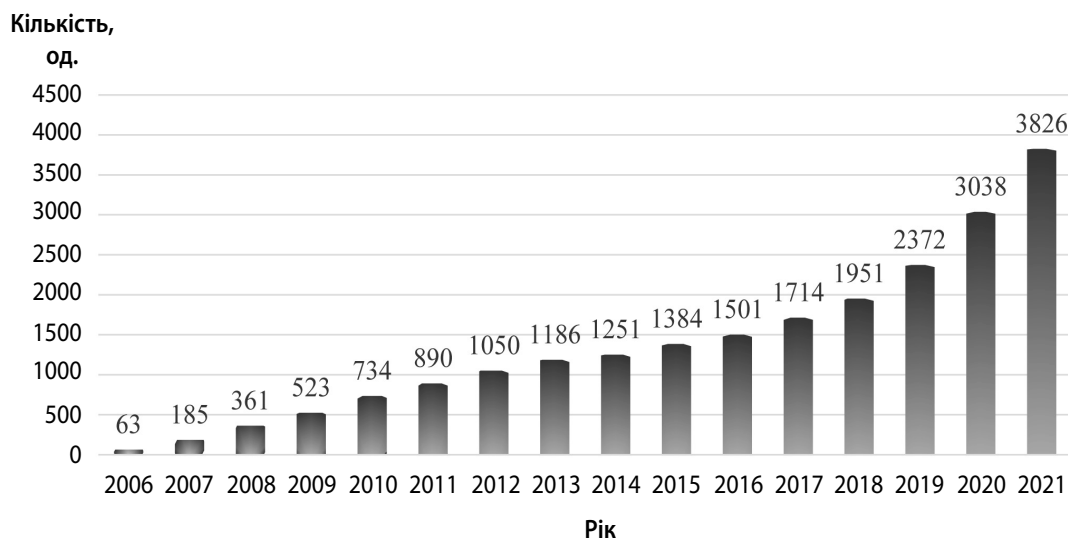
Окремі аспекти соціальної відповідальності, орієнтовані на інвесторів, відображаються у Принципах відповідального інвестування (PRI), які спрямовані на аналіз інвестиційних наслідків екологічних, соціальних та управлінських факторів (ESG), а також підтримку міжнародної мережі інвесторів-підписантів щодо врахування ESG-факторів у процесах прийняття інвестиційних рішень та управління активами. Кількість інвесторів, що підписали PRI, динамічно зростає і станом на 2021 р. складала 3826 (рис. 3).

Таким чином, сьогодні більшість глобальних соціально відповідальних компаній долучені до звітування за універсальними стандартами, натомість локальний бізнес, малі та середні компанії повільно впроваджують принципи через низьку мотивацію та недостатність фінансового

забезпечення для реалізації заходів, що сприяють реалізації цілей сталого розвитку. У відповідь на це, а також зростаючі екологічні виклики та необхідність реалізації принципів сталого розвитку ООН ЄС приділяє велику увагу стимулюванню компаній впроваджувати принципи КСВ.

Європейська комісія визначає роль КСВ таким чином:

- 1) Для підприємств дотримання соціально відповідальних принципів створює такі переваги, як: зниження ризиків, економія коштів, поліпшення доступу до капіталу, зміцнення відносин з клієнтами, ефективне управління персоналом, операційна стабільність, стимулювання інновацій і зростання прибутковості [2].
- 2) Для економіки ЄС КСВ підвищує стійкість і інноваційність компаній, сприяючи розвитку економіки [2].

Рис. 3. Кількість інвесторів, що підписали PRI

Джерело: побудовано за [7].

3) Для суспільства КСВ популяризує цінності, що є важливим для створення згуртованого суспільства та є основою для переходу до сталої економічної системи [2].

Органи управління ЄС відіграють ключову роль у стимулюванні компаній до відповідального бізнесу шляхом упровадження сукупності добровільних і обов'язкових заходів, спрямованих на впровадження принципів ООН щодо бізнесу та прав людини і досягнення Цілей сталого розвитку ООН (ЦСР) згідно з Порядком денним до 2030 року. У 2011 р. Європейська комісія прийняла оновлену стратегію з КСВ, яка поєднує універсальні підходи з конкретними ініціативами для окремих секторів. У рамках цієї стратегії у 2019 р. був опублікований робочий документ, що узагальнює досягнення Комісії та Європейської служби зовнішніх дій у сфері соціальної відповідальності бізнесу. Сьогодні у ЄС просувається концепція ESG (екологічна, соціальна відповідальність, корпоративне управління), яка визначає критерії для оцінки стійкості та етичності діяльності компаній [2].

Важливою законодавчою ініціативою щодо стимулювання КСВ стала «Директива щодо нефінансової звітності», згідно з якою великі компанії мають розкривати інформацію про власне управління соціальними та екологічними викликами. Відсутність стандартизованих правил і вимог у сфері нефінансової звітності, а також критика через неможливість порівняння таких звітів між компаніями, спонукали схвалення Директиви про звітність із питань сталого розвитку (CSRD) і введення Європейських стандартів звітності про сталий розвиток – набору зі 12 стандартів, що охо-

плюють низку екологічних, соціальних питань та питань управління.

Директива CSRD охоплює ширший спектр тем, ніж попередні підходи до звітності зі сталого розвитку. Окрім управління ESG-ризиками, вона стосується таких соціальних аспектів, як ставлення до працівників у межах організації, принципи інклюзивності, рівності та справедливості (IDE), а також управління ланцюгом створення вартості. Директива передбачає обов'язкове розкриття понад сотні цільових метрик, що вимагає активної участі зацікавлених сторін у виробничо-постачальному ланцюжку компаній. Крім того, встановлюється обов'язкова вимога щодо надання обмеженої впевненості для всієї групи компаній, що підвищує прозорість і надійність звітності [8].

Великі міжнародні компанії ЄС до прийняття директив активно долучались до глобальних ініціатив щодо звітування, тому, відповідно, були більш готовими до звітності щодо КСВ. У 2024 р. середнє значення показника ESG найбільших європейських компаній становив 80,6, що демонструє лідерство в екологічних, соціальних і управлінських показниках (рис. 4).

Деякі європейські компанії займають провідні позиції у світовому рейтингу 100 кращих ESG-компаній. Зокрема, «ASML Holdings N.V.» посідає 1 місце (табл. 1).

Серед компаній країн Європи в рейтингу наведено переважно компанії ЄС. Загалом, аналізуючи світовий рейтинг, варто відзначити, що 35% – це компанії Європи, 26% – Азії, 34% – Північної Америки, 1% – Близького Сходу, 4% – Тихоокеанського регіону. Отже, сьогодні у сфері КСВ найбільше спостерігається конкуренція між європейськими та

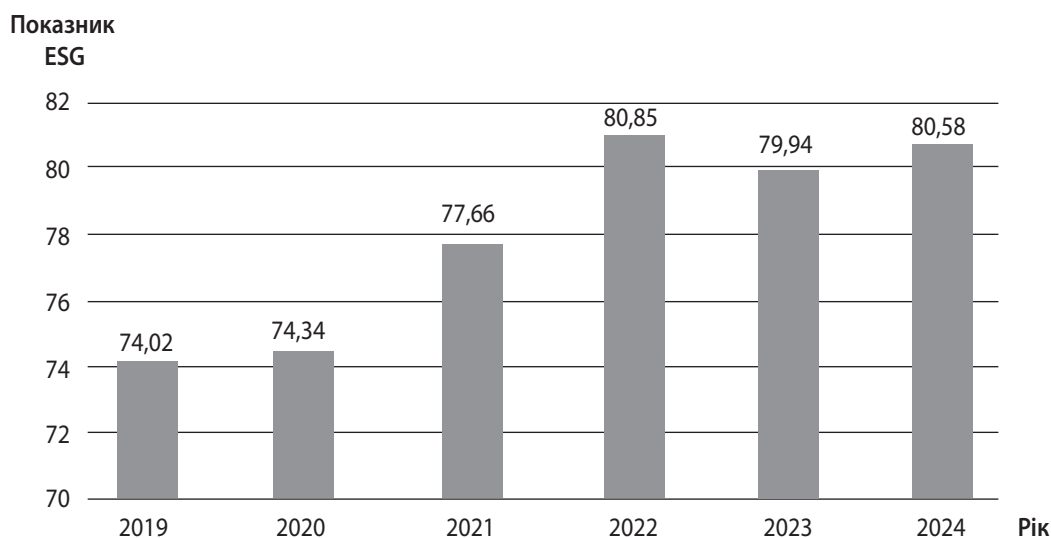

Рис. 4. ESG провідних європейських компаній відповідно до рейтингу MSCI

Джерело: побудовано за [9].

Провідні європейські компанії відповідно до світового рейтингу 100 кращих ESG-компаній

№ з/п	Назва компанії	Позиція у світовому рейтингу	Країна	Галузь
1	ASML Holdings N.V.	1	Нідерланди	Електронні технології
2	Hermes International SCA	3	Франція	Споживчі товари нетривалого користування
3	Linde	4	Велика Британія	Переробна промисловість
4	Kone Oyj	5	Фінляндія	Виробництво (будівельна продукція)
5	Beiersdorf AG	8	Німеччина	Споживчі товари нетривалого користування
6	L'Oreal S.A.	10	Франція	Споживчі товари нетривалого користування
7	Atlas Copco	13	Швеція	Виробництво (промислове обладнання)
8	ABB Ltd.	16	Швейцарія	Виробництво (електротехнічна продукція)
9	Geberit AG	19	Швейцарія	Виробництво (будівельна продукція)
10	Mondi plc	22	Велика Британія	Переробна промисловість

Джерело: складено за даними [10].

американськими компаніями. У деяких дослідженнях зазначається, що серед ключових відмінностей до підходів КСВ у США та ЄС є те, що рішення про звітування в цій сфері для американських компаній є здебільшого добровільними, великі американські компанії виступають піонерами в КСВ, оскільки ринок соціально відповідальних фондів зростає завдяки добре організованому фондовому ринку та індексам соціально відповідальних інвестицій [11]. Тоді як для певних категорій компаній ЄС звітування, як зазначалося вище, є обов'язковим.

Варто відзначити, що, враховуючи поглиблення інтеграції між Україною та ЄС, а також прагнення набуття членства, українському бізнесу вже потрібно вивчати досвід компаній ЄС щодо КСВ та звітування, а також поступово вдосконалювати власну діяльність у цьому напрямі.

Таким чином, підбиваючи підсумки, можна зробити висновок, що політика та заходи, що реалізуються в ЄС, хоч і створюють виклики для бізнесу, але разом із тим позитивно впливають на підвищення рівня впровадження КСВ та звітування.

ВИСНОВКИ

Аналіз світового досвіду щодо стимулювання компаній дотримуватися принципів КСВ дозволяє зробити висновок, що у світі зростає роль бізнесу у вирішенні глобальних проблем і досягнення Цілей сталого розвитку. Регіонами, що є лідерами в цій

сфері, є Європа та Північна Америка, але державне регулювання є досить відмінним. ЄС протягом тривалого періоду поступово впроваджує заходи, що популяризують КСВ і стимулюють діяльність компаній у цій сфері. Поступовий перехід до обов'язкового звітування стає новим етапом розвитку КСВ, залучаючи до ESG-ініціатив усе більше компаній, що матиме вплив на досягнення цілей сталого розвитку в ЄС.

Отже, звітність про КСВ в ЄС є важливим інструментом для моніторингу, стимулювання й оцінки досягнення цілей сталого розвитку, поліпшуючи взаємодію між бізнесом, урядами та громадськістю для створення сталого економічного майбутнього. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Corporate Social Responsibility. *UNIDO*. URL: <https://www.unido.org/our-focus-advancing-economic-competitiveness-competitive-trade-capacities-and-corporate-responsibility-corporate-social-responsibility-market-integration/what-csr>
2. Corporate sustainability and responsibility. *European Commission*. URL: https://single-market-economy.ec.europa.eu/industry/sustainability/corporate-sustainability-and-responsibility_en#what-is-corporate-social-responsibility

3. UN Global Compact. URL: <https://unglobalcompact.org/>
4. Global Reporting Initiative (GRI). URL: <https://www.globalreporting.org/about-gri/mission-history/>
5. Big shifts, small steps. Survey of Sustainability Reporting 2022. KPMG. October 2022, URL: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/se/pdf/komm/2022/Global-Survey-of-Sustainability-Reporting-2022.pdf>
6. ISO 26000. Social responsibility. URL: <https://www.iso.org/iso-26000-social-responsibility.html>
7. Principles for Responsible Investment. URL: <https://www.unpri.org/>
8. Директива ЄС про корпоративну звітність зі сталого розвитку (CSRD). Як нова Директива трансформує ландшафт звітності ESG та як бізнесу виконати нові вимоги. URL: <https://kpmg.com/ua/uk/home/insights/2023/03/get-ready-for-a-new-level-of-esg-reporting.html>
9. Environmental, Social, and Governance Performance of EU Companies. *European Environment Agency*. URL: <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/europes-circular-economy-in-facts/environmental-social-and-governance-esg-performance-of-eu-companies?activeTab=265e2bee-7de3-46e8-b6ee-76005f3f434f>
10. Top 100 ESG Companies. URL: <https://www.esgbook.com/insights/esg-insights/esg-book-top-100/>
11. Giannarakis G. Determinants of corporate social responsibility disclosures: The case of the US companies. *International Journal of Information Systems and Change Management*. 2013. Vol. 6. No. 3. P. 205–221. DOI: <https://doi.org/10.1504/IJISCM.2013.058325>

REFERENCES

“Big shifts, small steps. Survey of Sustainability Reporting 2022”. KPMG. October 2022. <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/se/pdf/komm/2022/Global-Survey-of-Sustainability-Reporting-2022.pdf>

“Corporate Social Responsibility”. UNIDO. <https://www.unido.org/our-focus-advancing-economic-competitiveness-competitive-trade-capacities-and-corporate-responsibility-corporate-social-responsibility-market-integration/what-csr>

“Corporate sustainability and responsibility”. *European Commission*. https://single-market-economy.ec.europa.eu/industry/sustainability/corporate-sustainability-and-responsibility_en#what-is-corporate-social-responsibility

“Dyrektyva YeS pro korporativnu zvitnist zi staloho rozvytku (CSRD). Yak nova Dyrektyva transformuie landshaft zvitnosti ESG ta yak biznesu vykonaty novi vymohy” [EU Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). How the New Directive Will Transform the ESG Reporting Landscape and How Businesses Will Meet the New Requirements]. <https://kpmg.com/ua/uk/home/insights/2023/03/get-ready-for-a-new-level-of-esg-reporting.html>

“Environmental, Social, and Governance Performance of EU Companies”. *European Environment Agency*. <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/europes-circular-economy-in-facts/environmental-social-and-governance-esg-performance-of-eu-companies?activeTab=265e2bee-7de3-46e8-b6ee-76005f3f434f>

Giannarakis, G. “Determinants of corporate social responsibility disclosures: The case of the US companies”. *International Journal of Information Systems and Change Management*, vol. 6, no. 3 (2013): 205-221. DOI: <https://doi.org/10.1504/IJISCM.2013.058325>

Global Reporting Initiative (GRI). <https://www.globalreporting.org/about-gri/mission-history/>

“ISO 26000. Social responsibility”. <https://www.iso.org/iso-26000-social-responsibility.html>

“Principles for Responsible Investment”. <https://www.unpri.org/>

“Top 100 ESG Companies”. <https://www.esgbook.com/insights/esg-insights/esg-book-top-100/>

UN Global Compact. <https://unglobalcompact.org/>